

ВИКЛИК ЧАСУ. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УКРАЇНІ ДЛЯ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

THE CHALLENGE OF TIME. MODERN TRENDS IN TEACHING ENGLISH IN UKRAINE FOR NON-PHILOLOGICAL STUDENTS

Стаття присвячена актуальним тенденціям у викладанні англійської мови для студентів немовних спеціальностей в Україні, що зумовлені глобалізацією, теперішнім військовим станом, сучасним розвитком цифрових технологій та зростаючими вимогами до фахівців на внутрішньому та міжнародних ринках праці. Аналіз наукових досліджень та власний досвід викладання іноземної мови у вищій школі дає можливість виділити найбільш актуальні тенденції у методичці викладання іноземних мов. Автори розпочинають аналіз з комунікативного підходу, який акцентує увагу на практичному застосуванні мови у професійній діяльності студентів. Особливу увагу приділено інтеграції предметно-мовного навчання (CLIL), яке поєднує вивчення мови з опануванням фахових дисциплін, що сприяє одночасному розвитку мовленнєвої і професійної компетентностей. В статті аргументується важливість використання цифрових технологій, таких як онлайн-платформи, мобільні додатки та інтерактивні інструменти для підвищення ефективності навчального процесу та залучення студентів. Окремо авторами підкреслюється значення індивідуалізації навчання, яка дозволяє адаптувати освітні матеріали та методи до різних рівнів знань студентів, а також сприяє розвитку їх автономності та саморефлексії. Індивідуалізовані завдання дають змогу враховувати різні рівні підготовки студентів, що сприяє більш персоналізованому підходу до викладання. Стаття також підкреслює зміну ролі викладача від контролера на фасилітатора, який сприяє самостійній навчальній діяльності студентів і розвитку їхньої автономії. Стаття наголошує на необхідності міждисциплінарності та проєктного навчання, які дозволяють студентам працювати над реальними професійними завданнями, інтегруючи англійську мову у свою фахову діяльність. Авторами акцентується увага на активному використанні цифрових технологій у навчальному процесі, таких як онлайн-курси, відеоконференції, мобільні додатки для вивчення мови, які роблять навчання доступнішим і гнучкішим. Розглядаються виклики, з якими стикаються викладачі та студенти: недостатня мотивація до вивчення англійської мови через відсутність її безпосереднього застосування у професійній сфері; нестача кваліфікованих викладачів, здатних працювати за новітніми методиками; недостатня матеріально-технічна база в навчальних закладах тощо. В статті пропонуються можливі шляхи подолання цих проблем і аргументується необхідність постійної адаптації навчальних програм до потреб сучасного ринку праці та розвитку фахівців, здатних працювати у міжнародному середовищі та в умовах військового стану.

Ключові слова: реформи, викладання англійської мови, європейські підходи, новації,

європейські стандарти, методи навчання, мовна освіта.

The article is dedicated to the current trends in teaching English to students of non-linguistic specialties in Ukraine, which are caused by globalization, the current state of war, the modern development of digital technologies, and the growing demands for specialists in the domestic and international labor markets. Analysis of scientific research and own experience of teaching a foreign language in higher education makes it possible to highlight the most relevant trends in the methodology of teaching foreign languages. The authors begin the analysis with a communicative approach, which focuses on the practical use of language in students' professional activities. Special attention is paid to the integration of subject-language learning (CLIL), which combines language learning with the mastery of professional disciplines, which contributes to the simultaneous development of speech and professional competencies. The article argues the importance of using digital technologies, such as online platforms, mobile applications, and interactive tools to improve the effectiveness of the educational process and student engagement. Separately, the authors emphasize the importance of individualization of education, which allows adapting educational materials and methods to different levels of student's knowledge and also promotes the development of their autonomy and self-reflection. Individualization of learning, reflection, and differentiated tasks make it possible to take into account different levels of student preparation, which contributes to a more personalized approach to teaching. The article also emphasizes the change of the teacher's role from a controller to a facilitator, who promotes independent learning activities of students and the development of their autonomy. The article emphasizes the need for interdisciplinarity and project-based learning, which allow students to work on real professional tasks, integrating the English language into their professional activities. The authors emphasize the active use of digital technologies in the educational process, such as online courses, video conferences, and mobile applications for language learning, which make learning more accessible and flexible. Challenges faced by teachers and students are considered: lack of motivation to learn English due to the lack of its direct application in the professional sphere; lack of qualified teachers capable of working according to the latest methods; insufficient material and technical base in educational institutions, etc. The article offers possible ways to overcome these problems and argues the need for constant adaptation of educational programs to the needs of the modern labor market and the development of specialists capable of working in an international environment and under martial law conditions.

Key words: reforms, English language teaching, European approaches, innovations, European standards, changes, teaching methods, language education.

УДК 378

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/75.31>

Мельник О.В.,

ст. викладач кафедри германської філології

Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Гурина Н.В.,

ст. викладач кафедри лінгвістики та перекладу

Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Наразі в Україні відбуваються активні зміни та реформи у різних сферах та напрямках розвитку суспільства. Закріплення вектора розвитку держави, євроінтеграційні процеси та збройна агресія проти України вимагають оновлення вимог до володіння іноземними мовами, зокрема й англійською. Відповідно, особливо актуальним стає потреба підвищення кваліфікації викладачів, які повинні відповідати новим стандартам вищої освіти та потребам ринку праці. Впровадження сучасних методів викладання, основаних на досвіді європейських практик, використання інтерактивних технологій і проектно-орієнтоване навчання залишається актуальною умовою більш ефективного навчання іноземної мови студентів мовних та немовних спеціальностей. Використання нових тенденцій та методів реалізації навчання міжкультурного спілкування сприятиме більш ефективному використанню англійської мови в реальному спілкуванні, сприятиме зокрема розвитку обмінних програм та стажування за кордоном тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020» [1], прийнята у 2015 році визначила ключові індикатори реформування галузі освіти, серед яких – вивчення іноземних мов як пріоритету внутрішньої політики України в межах євроінтеграції. Основним завданням цієї програми було зазначено «забезпечення збільшення та оптимізації присутності України на міжнародних заходах та майданчиках, присутності в міжнародному академічному, культурному та громадському середовищі» [1]. Зрозуміло, що реалізація цієї місії потребує певних змін та більш ефективного рівня викладання іноземних мов, зокрема англійської як мови міжнародного спілкування. У межах запровадження вказаної стратегії у 2015 році було затверджено Національну програму вивчення та популяризації іноземних мов “Go Global” [2]. У 2016 році було розроблено план заходів щодо посилення вивчення англійської мови, що було зумовлений інтеграцією вітчизняної освіти до європейського та світового освітнього простору, і, відповідно, потребував якісних мовленнєвих навичок українських громадян. Більш того, до наказу Президента України, 2016 рік було оголошено Роком англійської мови.

Міністерство освіти та науки України оголосило курс на модернізацію системи підготовки викладачів іноземних мов, удосконалення системи підвищення кваліфікації вчителів іноземних мов, а також запровадження міжнародних стандартів оцінювання учнів, студентів, учителів і викладачів. І не зважаючи на військовий стан з метою запровадження поставлених завдань в освіті та міжнародній політиці 23 квітня 2024 року в Україні

було прийнято чинний закон (№ 3642-IX) [2] про офіційне закріплення статусу англійської мови як однієї з мов міжнародного спілкування. Наразі в Україні відбувається реалізація нових підходів до навчання іноземних мов, зокрема англійської, враховуючи європейський досвід. Відповідно, зазначимо, що сучасні зміни у суспільстві, які також є пов'язані зі збройною агресією проти України, потребують пошуку нових більш ефективних новацій у розвитку академічної освіти, які стосуються як теорії професійної освіти так і методики навчання іноземних мов. Реалізація вказаного пошуку потребує переосмислення існуючих теоретичних та методичних концепцій. Особливо це актуально для нашої держави зараз, коли ми знаходимось у стані найвищого ступеня загострення взаємин з іншою країною.

Як відомо, вивчення іноземних мов за радянського періоду відбувалось під чітким наглядом радянської влади. Як зазначає О. Вишневський, «таке розуміння предмета відповідало освітній політиці радянської влади, за якої всі діти мали вивчати основні європейські мови, але не повинні були ними володіти. Перша установка була пропагандистською, а друга оберігала суспільство від «впливу буржуазної ідеології» [3, с. 51].

Після проголошення незалежності України елементи такої стратегії навчання іноземних мов ще існували і представляли собою певні педагогічні погляди на мету та методи навчання ІМ. Як відомо, основними ознаками пострадянського підходу були: так зване номінального знання ІМ («англійська зі словником»); відірвані знання з граматики, які студенти чи учні були нездатні використовувати на практиці; затеоретизованість викладення матеріалу (нагромадження теоретичного матеріалу, рецептивних вправ, які не несли практичної цінності). Основними видами мовленнєвої діяльності були рецептивні – читання та переклад (нерідко застарілих текстів із сумнівною практичною цінністю). Зрозуміло, що кількість академічного часу для формування навичок аудіювання та говоріння була вкрай недостатня і існувала суто формально. Панівний режим роботи на занятті залишався викладач-студент або викладач-студенти, де перший був основним джерелом інформації та контролером. При цьому головним завданням було виявлення помилок, а не робота над їх виправленням та удосконаленням знань та навичок студентів. Навчальний матеріал часто не був пов'язаний з реальними ситуаціями спілкування і, відповідно, не задовольняв мовленнєві потреби студентів і не мотивував до подальшого вивчення ІМ. Оцінювання результатів навчання теж залишало багато питань, оскільки мало суб'єктивний характер і не мало загальноприйнятих чітких критеріїв оцінювання знань. Крім цього, викладачі мали недостатньо високу кваліфікацію, у них не було практичного

досвіду стажування в англійськомовних країнах тощо.

На сучасному етапі розвитку нашої освіти відбувається активна робота з усунення вищезазначених недоліків і, натомість, спостерігається активне запровадження у вітчизняній системі освіти поширеної у світі європейської практики вивчення іноземних мов.

Отже, останні публікації підкреслюють важливість інтеграції професійно орієнтованого навчання англійській мові для мовних та немовних спеціальностей. Підкреслюється потреба у розробці спеціалізованих програм і підручників для певних галузей знань, таких як технічні науки, медицина, право та економіка. Такі дослідження включають аналіз професійної лексики, розвиток комунікативних навичок для конкретних професійних ситуацій та способи інтеграції англійської мови у практичні заняття. Наприклад, дослідження українських науковців, таких як В.І. Ільїн та Т.В. Платонова, аналізують особливості навчання інженерів англійської мови для професійних потреб.

На початку ХХІ століття Рада Європи розробила і затвердила Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти [4, с. 46]. Цей документ окреслив напрямки змін та був рекомендований МОН України для використання у процесі викладання іноземних мов на всіх рівнях. Згідно Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (ЗЕРМ) було виділено 6 основних рівнів володіння мовою: А1 та А2 (елементарний користувач), В1 та В2 (незалежний користувач), С1 та С2 (досвідчений користувач). Також були виділені конкретні дескриптори щодо кожного виду мовленнєвої діяльності та об'єктивні критерії для встановлення рівня володіння мовою кожного конкретного користувача мови. Перехід від одного рівня володіння ІМ до іншого мав відбуватись в межах 100 навчальних занять.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Зазначені раніше недоліки стратегії навчання ІМ радянської системи, які міцно трималися в українській освіті до недавнього часу, спричинили те, що середньостатистичний українець (після вивчення англійської мови у школі протягом принаймні 5–6 років, а потім ще 5 років в університеті) не міг підтримати комунікацію з носіями мови навіть із побутових тем, у кращому випадку вмів перекласти друковані тексти за допомогою словника. При цьому держава виділяла чималі кошти на освіту громадян, які не були здатні забезпечити належне спілкування зі світовими партнерами, що ускладнювало процеси інтеграції України у світову спільноту.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Відтак, у статті планується зосередити увагу на змінах у підходах до вивчення англійської мови в Україні для фахівців з немовних спеціальностей, які базуються на європейському досвіді,

методах викладання іноземних мов та завданнях сучасної освіти, що сприятимуть розвитку освітніх траєкторій та вдосконаленню освітнього процесу.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Сучасна стратегія запровадження європейської моделі навчання ІМ має підвищити рівень володіння англійською мовою серед молоді й науковців із метою виконання завдань, поставлених у Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» та підкріплених законом від 23 квітня 2024 року [1; 4].

Одним з головних трендів є орієнтація на викладання англійської мови для специфічних професійних потреб. Так, для студентів немовних спеціальностей це означає вивчення англійської, яка буде застосовуватись у конкретній професійній сфері (техніка, інформаційні технології, медицина, бізнес, право тощо). Це дозволяє більш цілеспрямовано готувати студентів до майбутньої кар'єри.

Усе більше уваги приділяється розвитку комунікативних навичок в межах комунікативного та компетентнісного підходів. Викладачі зосереджуються на тому, щоб студенти могли ефективно спілкуватися англійською у професійному середовищі, а не лише виконувати граматичні вправи та вміти перекладати текст.

Європейський досвід показує, що **найбільш ефективним у навчанні іноземних мов є компетентнісний підхід**, спрямований на розвиток практичних умінь, формування навичок, удосконалення знань. Англійська мова за такого підходу стає знаряддям вирішення практичних завдань, а не самоціллю. Тобто, мова вивчається заради практичної мети, а не заради самої мови.

Європейські методика передбачають, що комунікація розглядається як основна мета використання мови. Саме комунікативний підхід покладено в основу навчально-методичних комплексів, розроблених групами фахівців-методистів, носіїв англійської мови, з урахуванням новітніх досліджень методики навчання, педагогіки, психології та інших суміжних наук. Сучасні навчально-методичні комплекси з англійської мови являють собою цілу систему: підручник (student's book або course book) та робочий зошит з аудіофайлами для студента (workbook with audio); комплекти CD та DVD; книга для викладача з детально розробленими методичними рекомендаціями; інтерактивні завдання на картках, що забезпечують непідготовлене усне чи письмове мовлення; комплекти тестів із кожної теми (поточні та підсумкові) тощо [8, с. 12].

Завдяки типовим завданням і вправам у сучасних навчально-методичних комплексах з англійської мови, які спрямовані на розвиток всіх чотирьох видів МД, студенти не лише системно працюють над ІМ, а паралельно звикають до формату проведення міжнародних іспитів з англійської мови (FCE, CAE, IELTS, TOEFL, PTE тощо).

Ще однією перевагою сучасних європейських комплексів є **діяльнісно-орієнтований підхід**, за якого засвоєння матеріалу відбувається у наближених до реальних життєвих ситуацій комунікативних умовах. Такий підхід забезпечує розвиток критичного мислення та прагматичності під час виконання вправ, що передбачають ознайомлення із реальними подіями, людьми й ситуаціями тощо.

Нова парадигма іншомовної освіти передбачає: активне та ефективно використання мультимедійних засобів, аудіо- та відеоматеріалів, які супроводжуються відповідними завданнями та контролем; застосування мережі Інтернет для забезпечення мовленнєвого середовища для студентів (сайти для самостійного вивчення англійської мови, безкоштовні дистанційні курси, віртуальні навчальні кімнати, спілкування англійською в соціальних мережах); залучення сучасних пристроїв для пошуку та оброблення інформації (смартфонів, планшетів, ноутбуків); організацію проектної роботи студентів, що передбачають створення нестандартних і творчих завдань; залучення студентів до англійськомовних культурно-освітніх заходів (англійськомовний дискусійний клуб, олімпіади, конкурси, виставки творчих робіт, декади іноземних мов, театральні вистави, англійськомовні табори тощо); участь студентів у програмах обмінів, стажуваннях і практиках закордоном.

За новими рекомендаціями української освіти, відсоток залучення рідної мови у процесі навчання іноземної мови мінімізується. Рекомендовану кількість часу, коли викладач чи учні можуть перейти на рідну мову, зменшено до 20%. Відповідно, 80% часу відводиться на міжкультурне спілкування студентів іноземною мовою, що вивчається.

Залучення інтерактивного навчання на заняттях з іноземної мови, що передбачає різні режими роботи (робота в парах, міні групах, тощо), забезпечує динамічність заняття та максимальну участь кожного студента в процесі іншомовного спілкування, що сприяє зростанню мотивації та результативності навчання в цілому.

Окремо варто виділити зміни у баченні ролі викладача у процесі навчання. Педагогіка партнерства, демократичний стиль спілкування викладача зі студентами є концептуальною основою європейської освітньої системи і забезпечує сприятливий психологічний клімат на заняттях. Така модель навчальної комунікації сприяє оптимальній організації навчальної діяльності, забезпечує навчальну автономію кожного студента, і тим самим, підвищує відповідальність студента за результати свого навчання, мотивує до всебічного особистісного розвитку, а також дає можливість повноцінного розкриття свого потенціалу [6, с. 46]. У процесі навчання викладач виконує роль **фасилітатора** (допомагає студенту усвідомити свою самоцінність, підтримує його прагнення до саморозвитку,

самореалізації, самовдосконалення, сприяє його особистісному зростанню, розкриттю здібностей і пізнавальних можливостей, створює атмосферу безумовного прийняття, розуміння, довіри); **координатора** (спрямовує студента в навчальному процесі, встановлює орієнтири і допомагає їх дотримуватися); **консультанта** (надає фахові рекомендації й корекційні поради, орієнтується на особистий прогрес кожного студента й допомагає йому в пошуку найефективнішого способу опанування англійською мовою).

Окремою рекомендацією в межах запровадження новацій в освіті є використання Інтернет-ресурсів, мобільних додатків, платформ для дистанційного навчання (Zoom, Googlemeet, Moodle) та інтерактивних інструментів (Quizlet, Kahoot, Padlet) відіграють важливу роль у сучасному освітньому процесі. Особливо ці ресурси є важливими для студентів немовних спеціальностей, оскільки тут найкраще відображається специфіка кожного напрямку. Використання інтернет ресурсів надає чудову можливість для самостійного вивчення матеріалу та розвитку критичного мислення студентів.

Загалом, онлайн-навчання стало особливо актуальним під час пандемії COVID-19 і збройної агресії проти України з початку 2022 року та продовжує залишатися популярним через свою гнучкість та можливість доступу до ресурсів. Поєднання офлайн та онлайн навчання (змішана форма навчання) значно покращує результати навчання за таких умов і забезпечує можливість отримання освіти для студентів у доступний час та сприятливі умови.

Наступною важливою новацією в освіті є залучення міжнародного досвіду через обмінні програми, онлайн-курси від іноземних університетів та співпрацю з міжнародними організаціями (наприклад, Erasmus+UA, British Council).

Все більше поширюється практика інтеграції англійської мови у викладання інших дисциплін, зокрема професійних предметів. Наприклад, викладання технічних чи бізнес-дисциплін частково англійською мовою допомагає студентам краще засвоювати термінологію та покращує їхню професійну комунікацію англійською.

Традиційні методи оцінювання знань також поступово змінюються. На перший план виходить оцінка практичних навичок та компетентностей, які студенти зможуть використовувати у реальних умовах. Це включає виконання проектних робіт, презентації, рольові ігри тощо.

Викладачі використовують різноманітні методи мотивації студентів, включаючи персоналізацію навчання, коли завдання і матеріали адаптуються до інтересів студентів, їхнього рівня та професійної спрямованості. Це підвищує зацікавленість у навчанні та його ефективність.

Чітко прописані дескриптори Загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти рівні володіння англійською мовою надали чіткі критерії для об'єктивного оцінювання результатів навчання учнів. Навчання ІМ логічно будується по системі рівнів, від А1 до С2, які мають реальні цілі та критерії оцінювання. Для шкіл встановлені такі рівні володіння ІМ: рівень А1 – для учнів 5–7 класів загальноосвітніх навчальних закладів, рівень А2 – для 8–9 класів, рівень В1 – для учнів 10–11 класів загальноосвітніх шкіл і, відповідно, В1 – для 8–9 класів та В2 – для 10–11 класів для середніх навчальних закладів із поглибленим вивченням іноземної мови [4, с. 11].

Оскільки англійська є глобальною мовою, у викладанні все більше уваги приділяється культурологічному аспекту іноземної мови. У такий спосіб, студенти вивчають не лише мову, але й культуру англійських країн, що допомагає їм краще орієнтуватися в міжнародних професійних середовищах та вміти достойно представити Україну на міжнародному рівні.

Реалізацію європейських підходів до навчання іноземних мов в українських ВНЗ вже розпочато, проте існує низка проблем, які виникають у професійній діяльності викладачів англійської мови, а саме: недостатній рівень володіння англійською мовою випускників шкіл; низька внутрішня мотивація до вивчення іноземних мов, зневіра у власних силах (так званий страх помилок), пропуски занять, недостатньо розвинене вміння організувати власну роботу й засвоювати англійську мову системно у більшості студентів; неготовність взяти на себе відповідальність за процес та результати навчання; складність в адаптуванні до нової методики вивчення англійської мови, недостатня кількість аудиторних годин тощо.

Вирішення цих проблем значною мірою залежить від викладача. Враховуючи вимоги часу й максимальний орієнтир на результат, прописаний у стандартах з усіх спеціальностей, забезпечити якісний процес викладання англійської мови у вищій школі здатен фахівець, який має достатній рівень володіння англійською мовою для викладання у ВНЗ (рівні С1–С2), володіє сучасними європейськими методиками навчання іноземних мов, інтерактивними техніками для продуктивної взаємодії зі студентом, вміє створити сприятливий психологічний клімат на занятті для ефективної та активної роботи студентів.

Незначна частина викладачів може стверджувати, що володіє всіма необхідними компетенціями, маючи лише базову освіту викладача англійської мови, оскільки мовні, мовленнєві й методичні компетенції постійно змінюються й потребують постійного розвитку й удосконалення. За цієї причини Міністерство освіти та науки України значну увагу приділяє підвищенню кваліфікації викладачів,

мотивує їх до вивчення міжнародного досвіду та участі в міжнародних програмах і проектах, організовує тренінги з провідними методистами країн Євросоюзу та США. У такий спосіб викладачі ІМ отримують змогу не лише удосконалити свої навички та поглибити знання, а й отримати міжнародні сертифікати, що підтверджують рівень володіння англійською мовою (CAE, CPE, IELTS, TOEFL та ін.) та володіння європейськими методиками викладання мов (TKT, CELTA, DELTA та ін.).

З цієї метою також створені умови для активної співпраці з міжнародними організаціями – Британською Радою, Корпусом Миру США в Україні та освітніми асоціаціями викладачів англійської мови зі США (TESOL) та Великої Британії (IATEFL) тощо. Крім того, викладачі мають можливість підвищувати професійний рівень, знайомлячись із новітніми методичними розробками на міжнародних освітніх порталах беручи участь в онлайн-конференціях та вебінарах із методики навчання іноземних мов, ділячись досвідом з колегами.

Позитивною зміною у підготовці фахівців є і те, що в Україні виникла своєрідна експертна спільнота, яка є рушійною силою в забезпеченні викладання іноземних мов на якісно вищому рівні. Йдеться про спільноту викладачів, які вважають себе агентами змін і пропагують максимально сучасні та актуальні надбання світових методик викладання іноземних мов.

Висновки із цього дослідження і **подальші перспективи в цьому напрямку**. Отже, основними новаціями в підходах до викладання англійської мови в Україні, що базуються на європейському досвіді, є відхід від пострадянської методики; дотримання принципів навчання іноземної мови, прописаних в Загальноєвропейських рекомендаціях із мовної освіти, уніфікація рівнів навчання в Україні та світі; відповідність сучасним європейським стандартам мовної освіти відповідно до дескрипторів, за якими визначають рівні володіння англійською мовою (від А1 до С2); компетентнісний підхід у навчанні іноземних мов (розвиток компетенцій у чотирьох видах мовленнєвої діяльності – читанні, аудіюванні, письмі й говорінні).

До організаційних змін у реалізації навчання за новими стандартами освіти віднесемо: мінімізація використання рідної мови у процесі навчання (20%); інтерактивність навчання, динамічність та різноманітність завдань на занятті; зміна ролі викладача (фасилітатор, координатор, консультант) та впровадження педагогіки партнерства; максимальне залучення кожного студента у процес опанування мови; активне використання навчально-методичних комплексів, розроблених групами фахівців-методистів із Великої Британії та США на основі новітніх досліджень; орієнтація на міжнародні екзамени з англійської мови (FCE, CAE, IELTS, TOEFL тощо).

До окремих змін в методичному та організаційному планах віднесемо: діяльнісно-орієнтований підхід, що зумовлює навчання матеріалу, максимально наближеного до реальних життєвих ситуацій та потреб користувачів; залучення завдань з розвитку критичного мислення; застосування нестандартних і творчих завдань; активне використання мультимедійних засобів, аудіо- та відеоматеріалів, мережі Інтернет для створення мовленнєвого середовища для студентів; застосування сучасних пристроїв для пошуку та оброблення інформації; організація проектної роботи студентів; залучення популярного наразі в Україні змішаного навчання (поєднує елементи традиційного та онлайн-навчання), яке допомагає більш ефективно досягати навчальні цілі за критичних умов життя та навчання.

Проаналізовані у статті зміни та тенденції у викладанні англійської мови для немовних спеціальностей в Україні спрямовані на підвищення практичної цінності знань, розвиток професійних навичок та умінь з обраної спеціальності, раціональне використання сучасних технологій для підготовки висококваліфікованих українських спеціалістів, що є конкурентоспроможні на ринку праці, активно беруть участь у міжнародних програмах обмінів та належно представляють інтереси нашої держави на міжнародній арені.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Стратегія сталого розвитку «Україна-2020» : Указ Президента України від 12 січня 2015 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015> (Дата звернення: 28.09. 2024).
2. Закон України Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку індивідуальних освітніх траєкторій та вдосконалення освітнього процесу. Закон України від 24 квітня 2024 № 29. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3642-20#Text> (Дата звернення: 11.09. 2024).
3. Вишневський О. І. Коріння проблем у вивченні іноземних мов: Сучасна освіта. *Освітня політика: веб-сайт*. URL: <http://education-ua.org/ua/articles/837-navchannya-inozemnikh-mov-u-shkoli-prichinki-dokontseptsiji-reformi> (Дата звернення: 28.09.2024).
4. Дубасенюк О. А. Професійна педагогічна освіта: компетентнісний підхід: монографія. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. 412 с.
5. Річардс Дж. К., Роджерс Т. С. Підходи та методи у викладанні мов. Вид. 3-тє, переробл. і допов. Кембридж: Cambridge University Press, 2014. 410 с.
6. Дудені Г., Гоклі Н. Цифрові грамоти: дослідження та ресурси у викладанні мов: Лонгман: Pearson, 2016. 286 с.
7. Марш Д. Предметно-мовне інтегроване навчання (CLIL): траєкторія розвитку: Видавництво Університету Кордови, Кордова. 2012. 140 с.
8. Мови в Європі: курс на 2020 рік / М. Келлі та ін.; Брюссель: European Language Council (ELC), 2004. 160 с.